

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 655/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 17C/95/2020-47 z 28. apríla 2021, uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 6Co/69/2021-73 z 31. augusta 2021 a proti postupu Správneho súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. ZA-30S/232/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa podaním doručeným ústavnému súdu 15. novembra 2023 označeným ako „*Upovedomenie k rozsahu predchádzajúcich podaní vo veci ústavných sťažností 1587/2022 a 1115/2023*“ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu Žilina č. k. 17C/95/2020-47 z 28. apríla 2021, uznesením krajského súdu č. k. 6Co/69/2021-73 z 31. augusta 2021 a postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. ZA-30S/232/2021.
2. Sťažovateľ zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Prílohou jeho ústavnej sťažnosti je potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

3. Z obsahu podania, jeho príloh a vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ vystupoval ako zvolený zástupca jeho matky [REDAKOVANÉ] v spore vedenom okresným súdom, v ktorom sa v procesnom postavení žalobkyne domáhala na žalovaných určenia pozemkov pod [REDAKOVANÉ] pre potrebu ich vysporiadania. Okresný súd uznesením č. k. 17C/95/2020-47 z 28. apríla 2021 podanie žalobkyne odmietol pre jeho nedostatky, ktoré žalobkyňa neodstránila ani po výzve okresného súdu. Proti rozhodnutiu okresného súdu podala žalobkyňa prostredníctvom svojho zástupcu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6Co/69/2021-73 z 31. augusta 2021 tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Rozhodnutie okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 26. októbra 2021.

4. Sťažovateľ sa už na ústavný súd obrátil svojimi podaniami, ktoré boli v konaniach vedených pod sp. zn. Rvp 1587/2022 a Rvp 1115/2023 odložené podľa § 53 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže z ich obsahu bolo zistené, že nejde o návrhy na začatie konania – ústavné sťažnosti. Vo vyrozumení o odložení jeho podaní bol sťažovateľ podrobne a opakovane oboznámený so zákonnými podmienkami konania pred ústavným súdom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v podaní, ktoré bolo možné posúdiť ako ústavnú sťažnosť (§ 39 ods. 2 zákona o ústavnom súde), tvrdí, že v súvislosti s výsledkom určovacieho sporu údajne podal správnu žalobu na správny súd, ktorá bola vedená pod sp. zn. ZA-30S/232/2021, z ktorého správny súd vyčlenil niektoré časti na samostatné konania vedené pod sp. zn. 20Sa/1/2023, 20 Sa/2/2023 a 1S/37/2023. Zároveň v uznesení č. k. 30S/232/2021-83 z 12. septembra 2023 správny súd uviedol iba to, že posúdenie zákonnosti postupu okresného súdu a krajského súdu vylučuje na samostatné konanie, ale neuviedol príslušnú spisovú značku. Preto sťažovateľ očakáva, že časti vylúčené na samostatné konania správny súd opäť nepostúpi na ústavný súd (§ 18 ods. 1 Správneho súdneho poriadku), ale bude naďalej vytvárať prietahy v konaní.

6. Vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam sťažovateľ tvrdí, že civilné súdy sa nevenovali podstate jeho tvrdení, vyjadrovali sa vágne a neumožnili mu riadne využiť opravné prostriedky. Správne súdy podľa jeho názoru pochybili, ak správnu žalobu nepostúpili na ústavný súd (§ 18 ods. 1 Správneho súdneho poriadku). Civilné súdy nebrali do úvahy fakt, že žalobkyňa nemusela podať právne perfektnú žalobu, ale postačovalo, aby laicky opísala a poukázala na spôsob riešenia problému, ku ktorému sa musí správny orgán vyjadriť, čo neurobil.

7. Napokon sťažovateľ ozrejmil, že svojím podaním sa domáha odstránenia porušovania svojich vlastných práv, a to napriek tomu, že v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/95/2020 vystupuje len ako splnomocnenec žalobkyne, čo opiera o dokument s názvom „Dohoda strán o hmotnoprávných záväzkoch“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami všeobecných súdov a postupom správneho súdu.

9. V úvode ústavný súd uvádza, že napriek zmätočnosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa a prítomnosti jej obsahových nedostatkov [najmä absencia ústavnoprávnej argumentácie v zmysle § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], ako aj neúplného sťažnostného petitu (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde) prihliadol na skutočnosť, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť bez právneho zastúpenia, pričom zároveň o ustanovenie právneho zástupcu požiadal. Vychádzajúc z materiálnej koncepcie ochrany základných práv sťažovateľa, ako aj z potreby posúdenia, či v prejednávanej veci nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ústavný súd pristúpil k posúdeniu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti (porov. I. ÚS 225/2023).

10. Ústavný súd tiež zdôrazňuje, že podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. V konaní ústavnej sťažnosti (§ 122 a nasl. zákona o ústavnom súde) je kritériom aplikovateľnosti namietaných článkov ústavy a dohovoru materiálna povaha predmetu konania, t. j. predovšetkým skutočnosť, že sa v ňom bezprostredne rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavnú sťažnosť možno úspešne uplatniť vtedy, ak medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím porušovateľa existuje príčinná súvislosť vo vzťahu k osobe sťažovateľa (m. m. I. ÚS 93/2020, III. ÚS 39/2020, IV. ÚS 149/2020, I. ÚS 50/2022). Takýto vzťah typicky neexistuje vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom alebo stranou napadnutého konania, resp. rozhodnutia. Rovnako je ústavným súdom ustálené, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba len v záujme ochrany svojich základných práv alebo slobôd, čo v zásade znamená, že v procesoch predchádzajúcich konaniu o ústavnej sťažnosti bol sťažovateľ ich účastníkom alebo stranou.

12. O takú situáciu v prejednávanom prípade nejde. Ústavná sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojich práv uzneseniami civilných súdov, ako aj postupom správneho súdu, je podľa názoru ústavného súdu podaná celkom zjavne neoprávnenou osobou. Posudzovaný určovací spor na okresnom súde a nadväzne na odvolacom súde bol vyvolaný žalobou a odvolaním, ktoré podala žalobkyňa [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ vystupoval v civilnom konaní ako jej splnomocnený a nebol sporovou stranou predmetného konania. Nemá teda aktívnu procesnú legitimitáciu domáhať sa vlastným návrhom pred ústavným súdom porušenia označeného základného práva, lebo toto právo patrí len stranám sporu (účastníkom konania). Na tom nemôže nič zmeniť ani sťažovateľom predložená „Dohoda strán o hmotnoprávných záväzkoch“, ktorá z hľadiska procesného účasti

v konaní pred ústavným súdom, v ktorom sa možno domáhať iba ochrany svojich vlastných práv, nemá žiadnu relevanciu. Navyše, ako vyplýva z predloženého dokumentu, sťažovateľ má aj na základe neho iba „povolenie/mandát/splnomocnenie/kompetenciu vybavovať *Delegované veci práve len a plne v rozsahu toho, ako tie príslušné veci vybavoval doteraz [REDAKOVANÉ] za seba a (ako splnomocnenec) za de iure vlastníkov [REDAKOVANÉ] alebo [REDAKOVANÉ]*“.

13. Pokiaľ ide o napadnuté konanie správneho súdu vedené pod sp. zn. ZA-30S/232/2021, o ktorom sťažovateľ žiaden dokument nepredložil ani k nemu nič bližšie neuviedol, ústavný súd napriek svojej snahe o materiálny prístup pripomína, že jeho úlohou nie je „triafať“ do nešpecifikovaných požiadaviek sťažovateľa (m. m. II. ÚS 153/2017). Konanie podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa už pri jeho začatí vyznačuje bezvýnimočným uplatňovaním dispozičnej zásady, a preto ústavný súd nie je oprávnený „dopĺňať“ vlastným hodnotením sťažnosti ako celku taký petit sťažnosti, resp. jej odôvodnenie, ktoré nespĺňajú požiadavky kladené na ich kvalitu zákonom o ústavnom súde (m. m. I. ÚS 357/2017, I. ÚS 521/2020). *Ipsa facto*, ak sťažovateľ namietal existenciu zbytočných prietahov v správnom súdnom konaní, bolo jeho esenciálnou povinnosťou opísať namietaný procesný stav bez toho, aby vyvolával ďalšie otázky o príslušnosti okresného súdu (I. ÚS 338/2023).

14. Absencia odôvodnenia ústavnej sťažnosti (tobôž absencia kvalifikovaného odôvodnenia) predstavuje pre jeho zásadný význam nedostatok takej povahy, pri ktorom neprichádza do úvahy výzva na jeho odstránenie podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže predmetné ustanovenie zákona slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (I. ÚS 185/2021, č. 81/2021 ZNaU), a preto ústavný súd nepristúpil k výzve na odstránenie zisteného nedostatku ústavnej sťažnosti. Z publikovanej judikatúry jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, III. ÚS 357/2010, IV. ÚS 234/2010, I. ÚS 280/2020).

15. Okrem toho Správny súdny poriadok v 49 ods. 1 vyžaduje povinné zastúpenie advokátom s výnimkami ustanovenými v § 49 ods. 2 (k tomu bližšie aj uznesenie ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 491/2023 – body 17 a 18).

16. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou vo vzťahu k napadnutým civilným konaniam a vo vzťahu k napadnutému správnomu súdnomu konaniu vedenému aj z dôvodu nedostatku zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III.1. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

17. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov

nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 342/2021).

18. S prihliadnutím na výsledok posúdenia aktuálnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom je evidentné, že išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľa (podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nevyhovел (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 29. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu